

[Alvilda Larsen.]

fastholdelse og spørgsmålet om at skaffe familierne lejligheder, som er egnede til børn. Jeg fik måske ikke sagt det så tydeligt før, men den boligmangel, vi indtil nu har haft og stadig har, har jo medført, at der ikke er sket nogen oprykning for de familier, der har fået børn. Langt de fleste af dem sidder stadig i lejligheder med et eller to værelser; de har ikke kunnet flytte hen i større lejligheder på grund af den forfærdelig dyre leje. Spørgsmålet om at skabe egnede boliger til familier med børn til en leje, som disse familier er i stand til at betale, har man ikke løst ved de ændringsforslag, vi behandler i dag. Jeg tror derfor, siden snart er inde til at begynde en realitetsforhandling og en drøftelse af hele spørgsmålet om byggeriets finansiering. Vi vil i løbet af 1 à 2 år opdage, at de foreslåede ændringer i byggestøtteloven slet ikke vil løse alle de problemer, vi har til hensigt at løse, og derfor mener jeg, at man ikke bør vente, men bør gennemføre et forslag i retning af det, vi har fremsat.

Med disse bemærkninger skal jeg som sagt tilsige mit partis støtte til ændringerne og udtale håbet om, at de vil blive gennemført, men samtidig vil jeg understrege, at lovgivningen ikke er tilstrækkelig og vidtgående nok.

Hans Hansen (Rørby): Jeg skal ikke ved denne lejlighed komme ind på en gennemgang af lovforslaget og de mangfoldige regler, det indeholder. Det er efterhånden blevet sådan med hensyn til dette spørgsmål, at det omfattes af så mange regler og bestemmelser, at lovforslaget bedst kan drøftes i enkeltheder i det udvalg, som nu skal behandle det.

Vi er ikke fra vor side tilhængere af, at det offentlige, stat og kommuner, optræder som kreditforening eller garant i al almindelighed med midler, som staten tvangsudskriver hos borgerne. Vi vil mene, at grunden til hele den ulykke, den misère, som bolignøden er, har andre årsager, end man her går ud fra, og boligspørgsmålet kan slet ikke løses, uden at disse årsager fjernes. Men vi erkender, at det er nødvendigt at søge den ulykke, som bolignøden er, afhjulpet så godt som det er muligt i øjeblikket.

Det ærede medlem hr. Elgaard gav udtryk for en vis optimisme med hensyn til fremskaffelsen af den boligreserve, der jo er det eneste middel, som kan afhjælpe bolignøden til bunds. Jeg vil ønske, det ærede medlem har ret heri, men jeg stiller mig noget tvivlende heroverfor.

Det store spørgsmål, der melder sig, når man beskæftiger sig med dette alvorlige problem er: Hvordan virker alle disse støtteregler med hensyn til at opfylde formålet, som er at skaffe flere lejligheder og en boligreserve? Det står for mig sådan, at den monopolisering og de prisaftaler, der er skabt, og de, synes jeg, helt meningsløse fagdelinger og specialiseringer, hvorefter den ene arbejder ikke må røre ved arbejde, den anden arbejder har, og hvor man på ethvert område har skabt sig selvbestaltede monopoler, i virkeligheden saboterer alle velmente forsøg på at løse boligspørgsmålet. Man har snart til trivialitet hørt om genopbygningen, men på dette område har udtrykket i hvert fald sin fulde gyldighed. Den genopbygning, der her er tale om, så længe vi har i tusindvis af familier under offentlig boligforsorg og mange flere tusinde unge, der er ude af stand til at stifte hjem på grund af, at de ikke kan skaffe sig en lejlighed, er et problem, der er så alvorligt, at vi ikke kommer uden om det fra nogen side. Men hvis vi opretholder hele det stive system af fagidioti, hvor man ved almindeligt arbejde — for byggeri er jo almindeligt arbejde — opretholder skel og systemer, som umuliggør at få byggeomkostningerne ned, får vi ikke spørgsmålet løst. Jeg ser jo nu som gammel håndværker, hvordan udviklingen har været, og at det nu er 10 gange så dyrt at bygge som før den første verdenskrig. Materialerne er ikke steget til mere end det 2—3 dobbelte, men det er i øjeblikket 10 gange så dyrt at bygge som før den første verdenskrig, og det skyldes den monopolisering, der er sket på mangfoldige områder.

Jeg tror ikke, at det er muligt at løse spørgsmålet til bunds uden at give mere frihed, uden at skabe mulighed for, at den enkelte har lov til at arbejde, uden at der skabes monopoler hverken for fagforeninger eller andre til at beslaglægge bestemte arbejdspladser og bestemte slags arbejder. Jeg tror ikke, man løser spørgsmålet på anden måde end ved at give mere frihed og skride ind overfor disse monopoldannelser af alle arter. Jeg skal ikke komme ind på problemet i enkeltheder. Vi fra retsforbundets side har talt om det så mange gange. Vi er ikke modstandere af boligspørgsmålets løsning, tværtimod vil vi gerne medvirke, men vi vil have det gennemdrøftet i udvalget og se, hvilke resultater man der kommer til. Vi har ikke nogen anden stilling til disse spørgsmåls løsninger end hidtil. Vi vil støtte ethvert forsøg på at løse det problem, som jeg mener er til den største ulykke for et civiliseret